

Vantaan ratikka

**Kaupunginhallituksen
seurantaryhmä**

Elina Suonranta 1.3.2021

Seurantaryhmän työsuunnitelma

02/2021

- Ratikan OAS-vaiheen mielipiteet
- Pikaraitioteiden kaupunkikehitysvaikutukset
- Seudullinen raitiotieliikenneyhteistyö
- HSL:n odotukset hankkeelle

05/2021

- Kaavarunko ja asemakaavat
- Tikkurilan tunneli

Hankkeen tilanne

- **Valtion rahoitushakemus** käynnissä
- **EU-rahoitus:** elvytysraahahakemusta jatketaan
- **Seudullisessa yhteistyössä** keskitytään ratikoiden ja varikoiden osalta hankintayhteistyöhön HKL:n kanssa
- **Vantaa-Helsinki** yhteistyöryhmä perustettu
- Hanke on **aikataulussaan ja budjetissaan**

Viestintä- ja vuorovaikutus

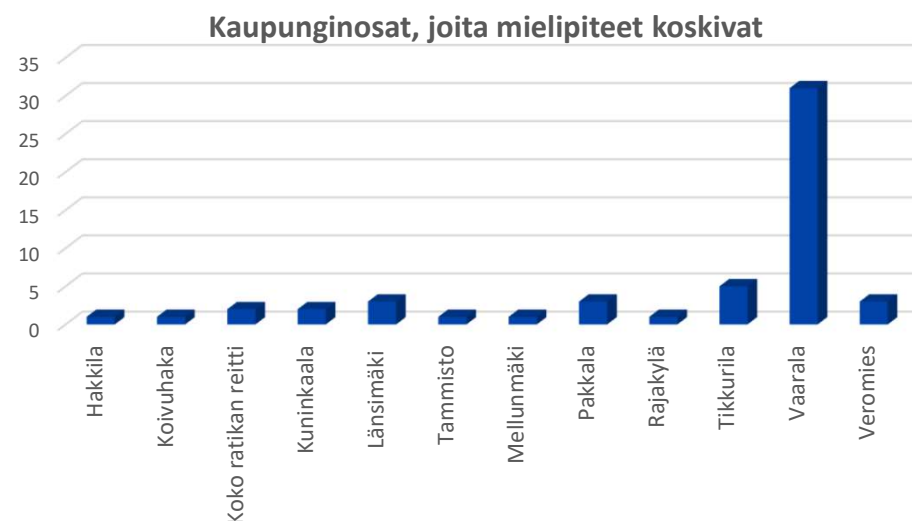
- **Ratikan OAS (23.11.2020-15.1.2021)**, jossa mukana kolme eri suunnittelutasoa:
 - Ratikan kaavarunko
 - Ratikan asemakaavat
 - Ratikan katu- ja puistosuunnitelmat
- **Ratikan OAS- vuorovaikutus**
 - Alueelliset yleisötilaisuudet (4 kpl)
 - Hankkeen esittely toimikunnissa
 - Mielipiteitä 88 kpl
 - Katutila- ja taidekysely (n. 570 vastausta)
 - Somekanavat avattu: Facebook ja Instagram
 - Ratikan verkkosivut
- **Muut tilaisuudet**
 - Ratikan kaupunkikehitysiltapäivä 20.1.2021
 - Ratikka Myyrmäen alueellisessa tilaisuudessa 16.3.2021

Ratikan OAS:in mielipiteet

- Yhteensä 88 saapunutta mielipidettä, joista hieman yli kolmannes koski Vaaralan kaupunginosaa
- Monissa mielipiteissä esitettiin näkemyksiä ratikan linjaukseen ja pysäkkien sijoitteluun
- Lisäksi ulkoilu- ja virkistysalueiden sekä luontoarvojen säilymisestä oltiin huolissaan
- Useissa mielipiteissä esitettiin huoli kampaamorakennuksen säilymisestä Vaaralassa, muun joukkoliikenteen tarjonnasta, liikenneturvallisuuteen liittyvistä seikoista
- Myös tärinä, melu ja rakentamisaikaiset haitat puhuttivat

Ratikan katutila- ja taidekysely

- Vastaajia 571, joista yli puolet Hakunilan tai Tikkurilan suuralueilta ja 25-49-vuotiaita.
- Katujen ja pysäkkien suunnittelussa toivottiin erityisesti kiinnitettävän huomiota turvallisuuteen sekä julkisen liikenteen sujuvuuteen
- Monissa avoimissa vastauksissa toivottiin lisää vihreyttä sekä panostusta katujen ja pysäkkien kunnossapitoon
- Katuvihreän osalta suosituimmiksi vaihtoehtoiksi osoittautuivat nurmikko ja istutetut puut sekä katukiveys ja istutetut puut
- Huolestuttavina asioina hankkeessa mainittiin etenkin hankkeen kustannukset ja muun liikenteen toimivuus

Ratikan katutila- ja taidekysely

- Vastaajat toivoivat ratikkareitin varrelle eniten valo- ja maalaustaidetta
- Taidetta toivottiin erityisesti pysäkkeihin sekä tunneleihin ja alikulkuihin
- Vastaajat halusivat osallistua ratikan suunnittelutyöhön erityisesti seuraamalla työtä ratikan verkkosivuilla ja vastaamalla kyselyihin
- Kyselyn tuloksista koostetaan raportti. Vastauksia tullaan hyödyntämään niin katu- ja puistosuunnitelmien sekä rakentamissuunnitelmien laadinnassa, ratikan taiteen jatkosuunnittelussa kuin ratikan kaavarunko- ja asemakaavatyössään.

Kaupunkikehitysiltapäivä

- **Tilaisuuden tarkoitus**
 - Jakaa ratikasta ajantasaista tietoa kohdennetusti
 - Innostaa toimijoita ratikan varren kaupunkikehitykseen
- **Osallistujamäärä**
 - Yhteensä 50 rakennusliikkeen edustajaa ja kiinteistöinvestoria
 - Tilaisuudesta saatiin hyvää palautetta!
- **Seuraava vastaava tilaisuus**
 - Tammikuu 2022

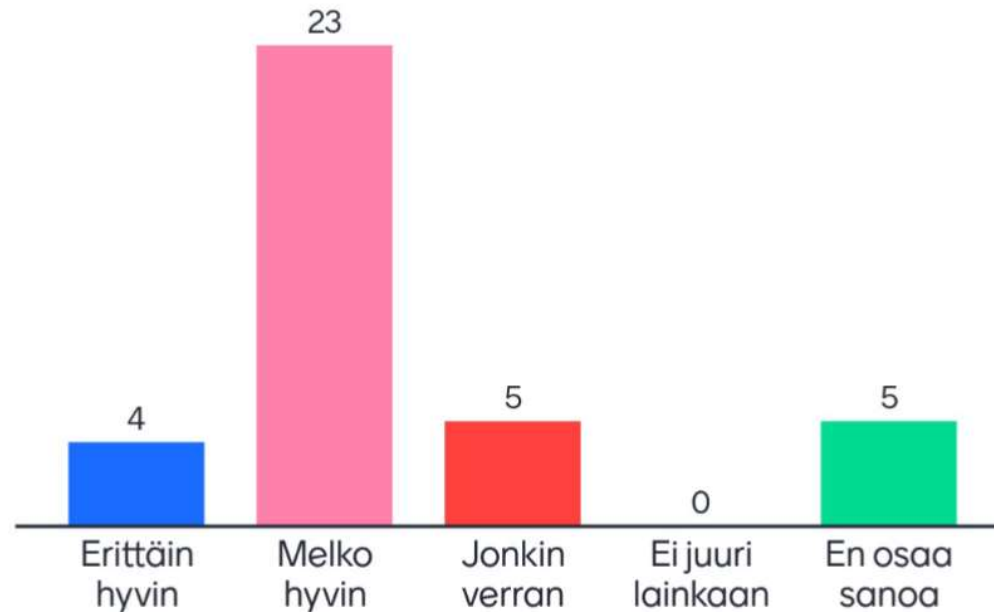

Kaupunkikehitysiltapäivä

Mentimeter

Miten hyvin raitiotiehankkeissa huomioidaan kokemuksesi mukaan kaupunkikehitys?

Kaupunkikehitysiltapäivä

Millaista rakentamista näkisit sijoittuvan ratikkareitin varrelle?

Mentimeter

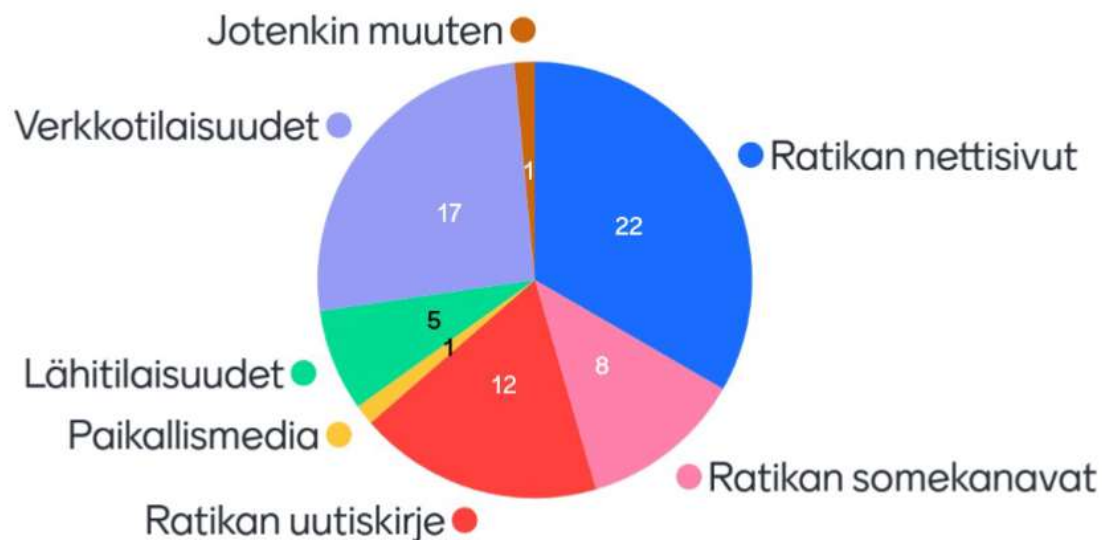

Kaupunkikehitysiltaapäivä

Minkä kanavien kautta toivoisit saavasi tietoa ratikkahankkeesta?

Mentimeter

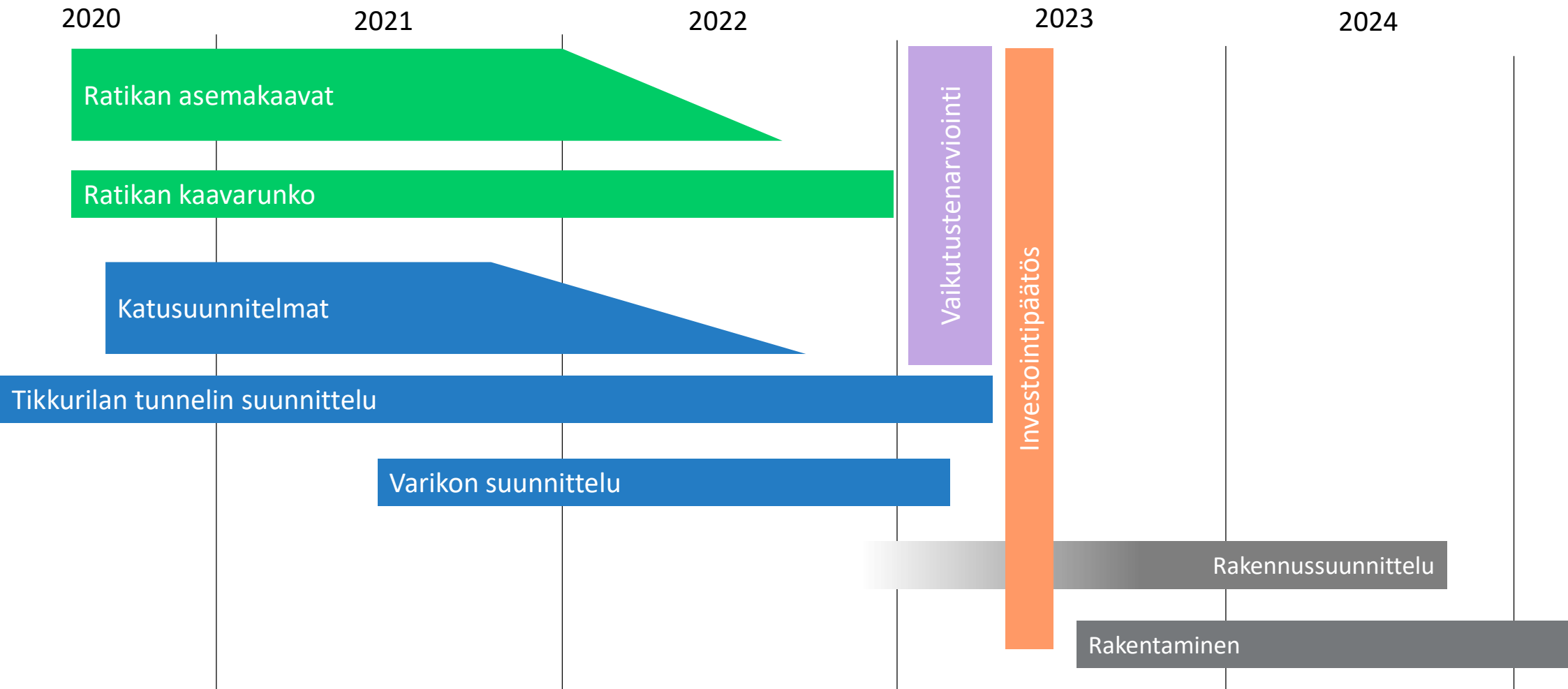

Mitä tapahtuu seuraavaksi?

- Analysoidaan saatu palaute ja arvioidaan, mitkä mielipiteet on syytä ottaa huomioon suunnittelussa. Koostetaan vuorovaikutusraportti.
- Nostetaan esille ratikkaan liittyvät mielipiteet
 - Yleiskaava 2020 valmistelun yhteydessä saaduista mielipiteistä ja
 - Alueellisten kaavarunkojen mielipiteistä
- Tuodaan saatu palaute näkyväksi eri viestinnän keinoja käyttäen.
- Vuorovaikutus jatkuu koko prosessin ajan mm. kaavarungon teematyöpajojen sekä asemakaavojen ja katusuunnitelmien nähtävilläolojen kautta.

Vantaan ratikan suunnittelun aikataulu

Ratikan kaavarunko

Taustaselvitykset loppusuoralla:

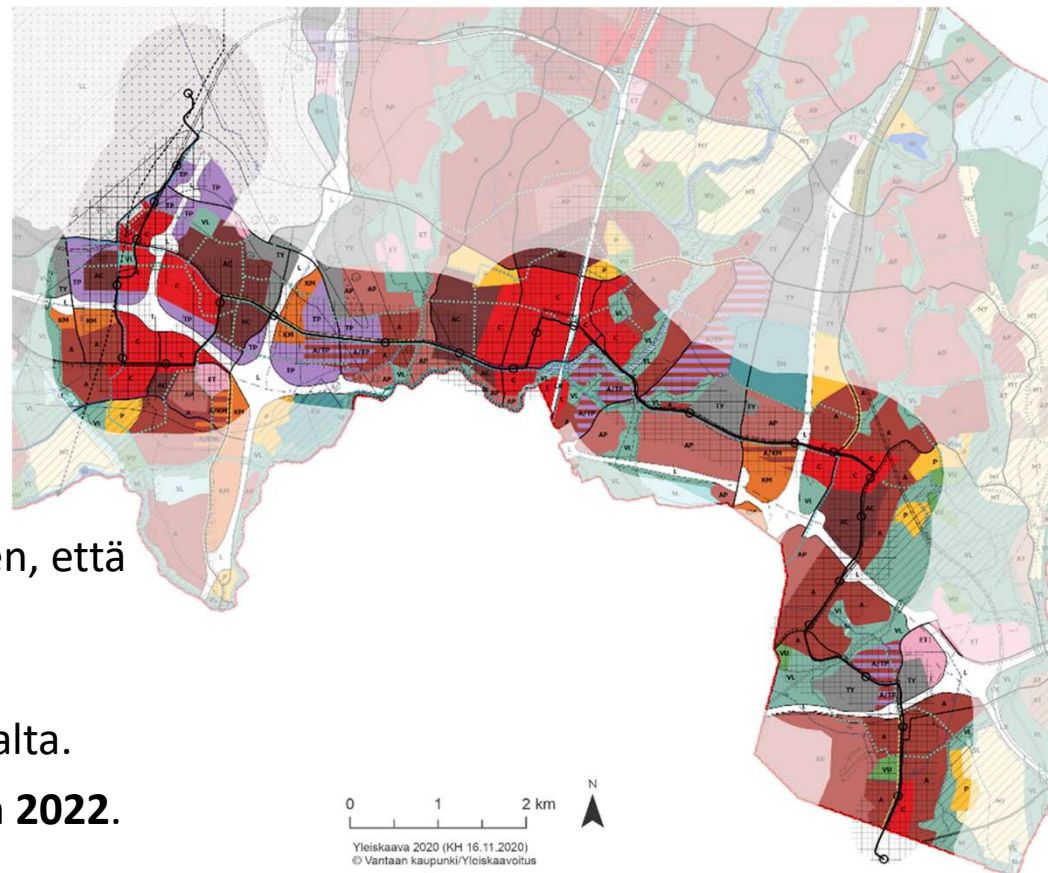
- Tutkimuskatsaus
- Luonto, ekosysteemipalvelut ja viherrakenne
- Elinkeinot, asuminen, palvelut (kauppa)
- Joukkoliikenne, reitit, pysäköintinormi

Lähtökohdat ja tavoitteet menossa 25.5. kaupunkisuunnittelulautakuntaan.

Ehdotuksen laadinta käynnistyy tässä rinnalla siten, että syksy keskitytään työstämiseen ja alkuvuosi 2022 vuorovaikutukseen.

Vaikutusten arvioinnit tehdään ehdotuksen pohjalta.

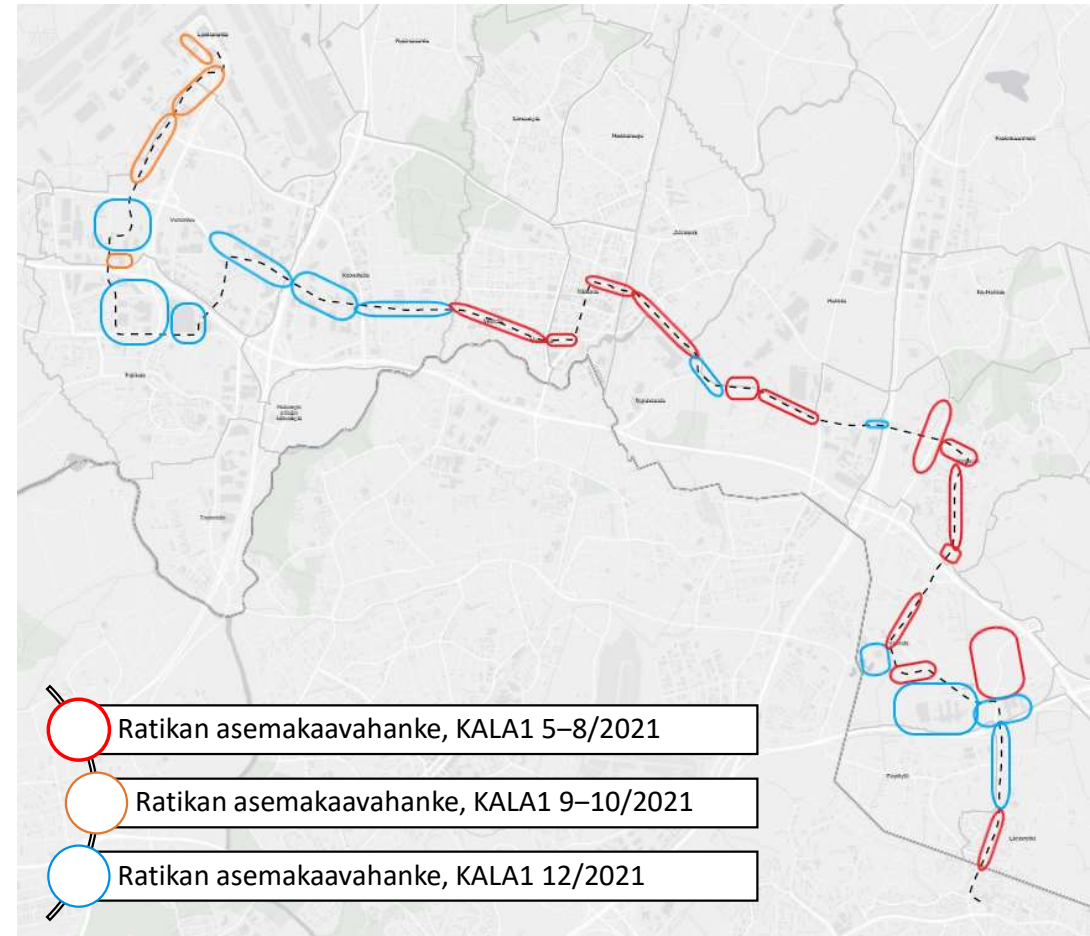
Tavoiteaikataulu on että **kaavarunko hyväksytään 2022.**

Ratikan asemakaavat

- Asemakaavamuutosta tai uutta asemakaavaa vaativat alueet alustavasti tunnistettu. Tarkentuu katusuunnittelun edetessä.
- Asemakaavoitus käynnissä

Infrasuunnittelu

- Suunnittelu kilpailutettu osissa, ei allianssina
- Itä- ja länsiosan suunnittelu käynnissä, Tikkurilan keskustan ja tunnelin suunnittelun kilpailutus 2021
- Ensimmäiset katusuunnitelmat valmiit syksyllä 2021, viimeiset vuoden 2022 vuoden aikana
- Lentoaseman reitin jatkosuunnittelu käynnissä yhdessä Finavian kanssa. Talvella 2021 tarkennetaan ratikkasillan suunnitelmaa ja yhteensovittusta lentoaseman rakenteisiin
- Tikkurilan tunnelin rakennettavuusselvityksen laatiminen käynnissä

Suomen ratikkakaupunkien päätöksiä

- Turussa päätetty jatkosuunnittelusta huhtikuussa 2020
 - Liikennöinti alkaen 2029
- Tampereella
 - **Rakentamispäätös 2. vaiheelle** lokakuussa 2020, liikennöinti alkaen 2023-2024
 - **Seuturatikka** – Tampereen raitiotien laajentaminen naapurikuntiin ja –kaupunkeihin, päätökset loka-marraskuussa 2020
- Helsingissä päätetty **Vihdintien** pikaraitiotien yleissuunnitelmasta tammikuussa 2021

Pikaraitiotie kaupunkikehityshankkeena – tutkimuskatsauksen yhteenveto

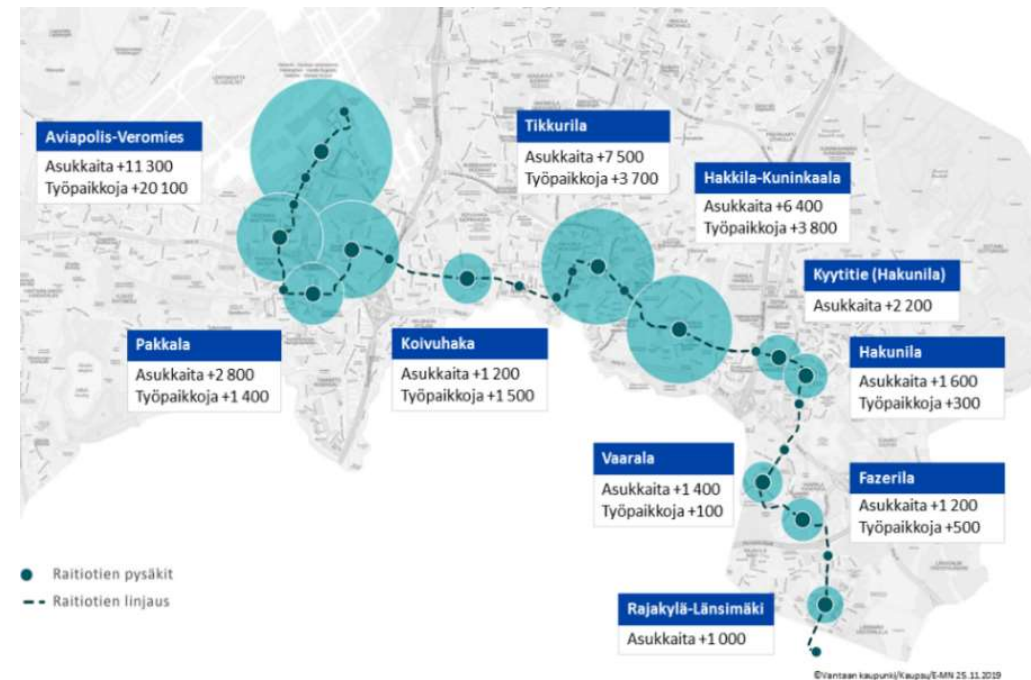
Tutkimus: Miika Norppa, FT

Tutkimuskatsaus

- Katsaukseen on koostettu pikaraitioteiden kasvukäytävissä havaittuja vaikutuksia, erityisesti maankäytön ja kaupunkikehittämisen näkökulmasta.
- Aineistona n. 140 lähdettä, joista suurin osa tieteellisiä tutkimuksia ja tutkimuskatsauksia. Lisäksi mukana erilaisia selvityksiä ja raportteja.
- Antaa osviittaa **mahdollisista vaikutuksista**.

Tutkimuskysymykset

- Vaikutukset kiinteistöjen ja maan arvoon, maankäyttöön ja kaupunkikehittämiseen käytävän varrella
- Millaisia talousvaikutuksia pikaraitioteihin liittyvällä kaupunkikehittämisellä on ollut
- Vaikutukset asukkaisiin ja asuinympäristöön
- Vaikutukset liikenteeseen ja päästöihin
- Millaisia vaikutuksia Vantaan ratikalla voi olla kaupunkikehittämisen näkökulmasta?

1. Maankäyttö, kiinteistöjen arvo ja taloudelliset vaikutukset

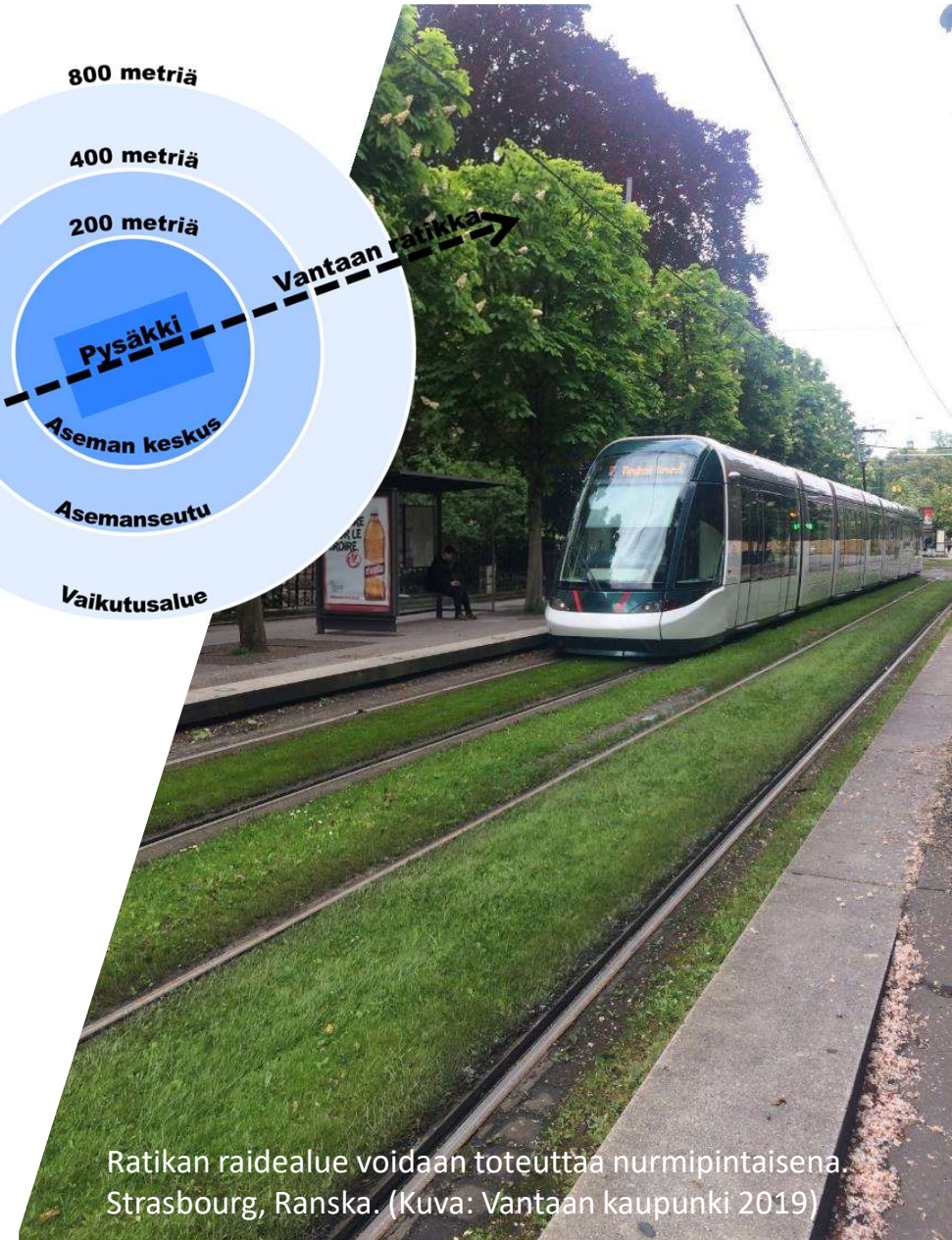
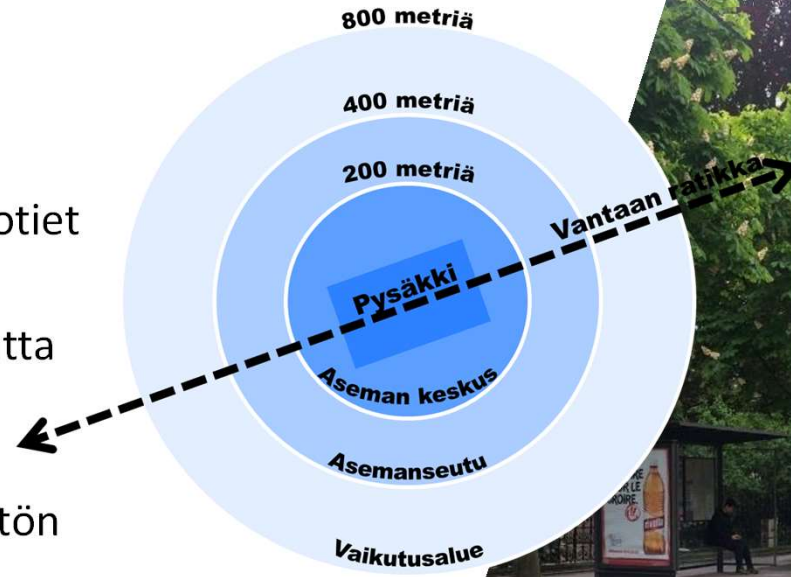
- Pikaraitiotiehankeet lisäävät maankäytön muutoksia. Vaikutusten aikaansaamiseksi raitiotien ja maankäytön suunnittelun on tärkeä integroitua.
- Korkea maan arvo kannustaa tehokkaaseen rakentamiseen. Arvonnousun kautta mahdollista rahoittaa hankkeita.
- Nostava vaikutus asuntojen sekä toimisto- ja liikekiinteistöjen arvoon, mikä lisää kunnostamista ja sitä kautta parantaa kaupunkikuvaa.
- Vuokrien kohoaminen voi vaikuttaa yritysten toimintaedellytyksiin negatiivisesti; yrityskanta voi osin uusiutua.
- Pikaraitiotiet voivat kasvattaa kunnallisverokertymää, mikäli ne houkuttelevat asukkaiksi hyviä veronmaksajia.
- Joukkoliikenteen käytöstä voi tulla lisää lipputuloja. Voi vähentää investointien ja teiden ylläpidon tarvetta.

(Kuva: Antonina Myllymäki 2018)

2. Vaikutukset asukkaisiin ja asuinympäristöön

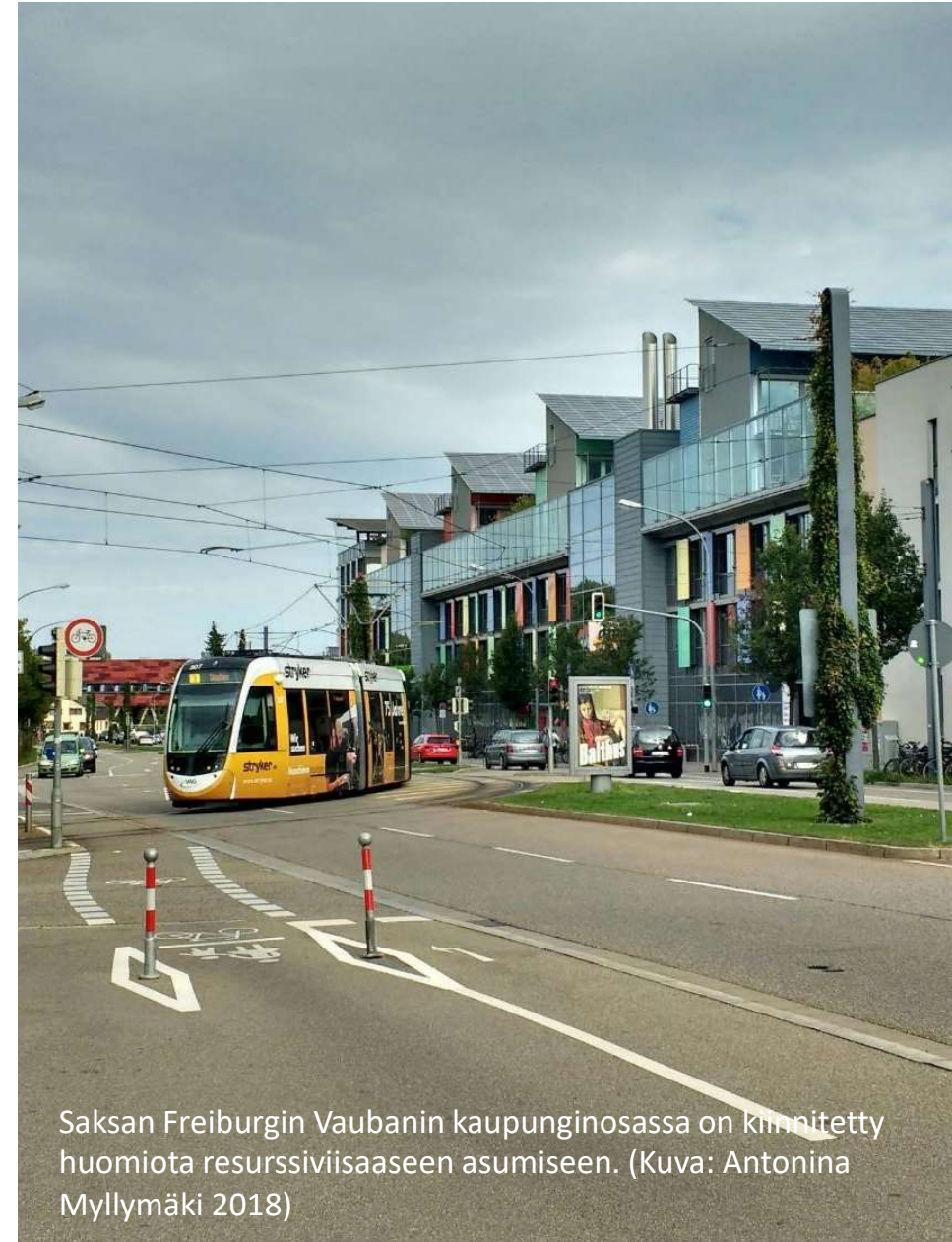
- Parantuneen saavutettavuuden kautta pikaraitiotiet lisääneet asukkaiden tyytyväisyyttä elämäänsä.
- Ei ole havaittu merkittävästi lisänneen rikollisuutta asemanseuduilla; havaittu jopa vähentäneen omaisuusrikollisuutta.
- Hankkeet usein parantavat rakennetun ympäristön laatua, lisäävät vehreyttä, palvelutarjontaa, käveltävyyttä ja siten kävelijöiden määrää ja kaupunginosien elävyyttä.
- Hankkeet voivat parantaa kaupungin ja kaupunginosan imagoa.
- Voi vähentää autolla kuljettavien matkojen määrää ja siten hiilidioksidipäästöjä.

Ratikan raidealue voidaan toteuttaa nurmipintaisena.
Strasbourg, Ranska. (Kuva: Vantaan kaupunki 2019)

3. Vaikutukset liikenteeseen ja päästöihin

- Pikaraitiotiet voivat lisätä joukkoliikenteen käyttöä, mutta merkitystä on myös muilla maankäyttöön, autoliikenteeseen ja pikaraitiotien markkinointiin liittyvillä toimenpiteillä.
- Asukastiheydellä sekä vuoroväleillä ruuhka-aikana on suuri merkitys raidejärjestelmän käyttäjämäärille.
- Hiilidioksidipäästöjen kokonaismäärän osalta tärkeä huolehtia rakennusten energiatehokkuudesta, pitkästä elinkaaresta ja rakennusmateriaalien kierrätettävyydestä sekä rakennettavien ympäristöjen vehreydestä.
- Tärkeää välttää kustannussäästöjä (esim. kaupunkitilojen laatu), jotka haittaavat pikaraitiotielle asetettujen tavoitteiden toteuttamista.

Saksan Freiburgin Vaubanin kaupunginosassa on kiinnitetty huomiota resurssiviisaaseen asumiseen. (Kuva: Antonina Myllymäki 2018)

SWOT-analyysi tutkimuskatsauksen pohjalta

Heikkoudet

- Pikaraitiotie ei välttämättä houkuttele toivottavalla tavalla hyvätulaisia asukkaita
- Pikaraitiotie nostaa asuntojen hintoja, edullisten asuntojen saatavuus voi Vantaalla etenkin hyvillä sijainneilla heikentyä
- Liiketilojen vuokrien noustessa keskusta-alueilla osa yrityksistä voi joutua muuttamaan tai lopettamaan toimintansa
- Vantaan kaupunginosien väliset raitiotieyhteydet eivät välttämättä vielä tämän pikaraitiotiehankkeen myötä muodostu riittäviksi

Uhat

- Pikaraitiotietä ei toteuteta, maankäytölliset ja kiinteistötaloudelliset hyödyt eivät realisoidu.
- Pikaraitiotie toteutetaan, mutta sille asetetut odotukset toteutuvat vajavaisina
- Liiketilojen rakentamista ei vaadita asemakaavoissa, ja pikaraitiotien varrelle ei synny tilallisia mahdollisuuksia kaupunginosien käveltävyyttä tukevalle palvelutarjonnalle.
- Pikaraitiotien suunnittelu- tai toteutusmäärärahoja karsitaan siten, että sille asetettujen tavoitteiden toteutuminen kärsii

SWOT-analyysi tutkimuskatsauksen pohjalta

Vahvuudet

- Lisää rakennusmaan houkuttelevuutta ja nostaa arvoa. Asuntojen, toimitila- ja liikekiinteistöjen arvot todennäköisesti nousevat
- Maankäytön ja pikaraitiotien suunnittelu on Vantaalla kytketty toisiinsa
- Seudun nopea väestönkasvu tukee Vantaan pikaraitiotien varrelle suunnitellun rakentamisen toteutumista
- Joukkoliikennemyönteisyys sekä suosio nuorissa ikäluokissa lupaavat hyvää käyttäjämäärien kannalta
- Voi lisätä Tikkurilan vetovoimaisuutta kaupan, työpaikkojen, opiskelun, matkailun ja kulttuurin keskittymänä.
- Voi parantaa yritysten elinvoimaisuutta ja alueen täydennysrakentamista sekä kehittää muita keskustoja (Länsimäki, Hakunila, Aviapolis)

Mahdollisuudet

- Pikaraitiotien varrelle rakentuu kiinnostavaksi koettu ympäristö, joka voi houkutella uusia toimistoja erityisesti keskustojen vahvistuvissa solmukohdissa ja yrityskanta uusiutua
- Nostaa Itä-Vantaan imagoa ja houkuttelevuutta omistusasumiselle. Edistää Hakunilan ja Länsimäen täydennysrakentamista. Tasapainottaa sosioekonomista rakennetta ja lisää ostovoimaa. Parantaa palvelutarjontaa. Vaikuttaa positiivisesti segregaatiokehitykseen
- Matkustusmukavuus ja joukkoliikenteen suosio voivat lisääntyä.
- Autonomistuksen ja -käytön tarve voi vähentyä, mikäli uusien palvelujen sijainnit pohditaan suhteessa pikaraitiotien pysäkkeihin

Kiitos!

Seuraavat kokoukset

Aikaehdotus (2h) seuraavalle kokoukselle:

- **Maanantai 3.5.2021 klo 11.00 – 13.00**